

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCLII. ad annum CCCCLXXX.

Parisiis, 1644

Vita, Epistolae, Et Decreta Caelestini Papae I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14918

duos episcopos, delectos iudices & legatos, interfuisse: postea vero ducentos & septemdecim episcopos, hæc eadem sua subscriptione approbasse, quibus nomen legati suæ prouinciæ subscriptum inueniant.

VITA,
EPISTOLÆ, ET DECRETA
CÆLESTINI PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

ANNO
CHRISTI
423.

CÆLESTINVS natione Romanus, ex patre Prisco, ^b fedit annis 8. mensibus 10. diebus 17. Hic multa constituta fecit, & constituit vt psalmi Dauid 150. ante sacrificiũ psallerentur, antiphonatim ex omnibus, quod antea non fiebat, sed tantum epistolæ B. Pauli recitabantur, & sanctum euangelium. Hic fecit constitutum de omni ecclesia, maxime & de religionibus, quod hodie archiuis ecclesiæ tenetur reconditum. Hic dedicauit basilicam Iulii, in qua obtulit ^{*} postigem zeticum. Patenam argenteam, pensantem libras 26. Scyphos argenteos 2. pensantes singulos libras 8. Amas argenteas 2. pensantes singulas libras 10. Calices minores argenteos 5. pensantes singulos libras 3. aquamanilos argenteos, pensantes libras ^{*} 10. Candelabra argentea 2. pensantia singula libras 30. Canthara cerostrota ærea vel ænea 24. pensantia singula libras 30. Item coronas argenteas 10. pensantes singulas libras 10. Ad B. Petrum apostolum, farum cantharum, pensans libras ^{*} 25. ex argenteo purissimo. Canthara argentea cerostrota in gremio basilicæ 24. pensantia singula libras 20. Ad beatum Paulum apostolum, farum cantharum argenteum, pensans libras 25. Canthara cerostrota 24. pensantia singula libras 20.

Hic fecit ordinationes tres in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros 32. diacones 12. episcopos per diuersa loca 46. Qui etiam sepultus est in cœmeterio Priscillæ, via Salaria, v 11 l. Idus Aprilis. Et cessauit episcopatus in vrbe Roma dies 20.

Cælestinus
quando
pontifica-
tum ade-
ptus fue-
rit?

Theodo-
sius impe-
rator reli-
gionis de-
fensor.

Africa vin-
dicta diui-
na a barba-
ris vasta-
tur.

Burgun-
diones &
Hiberni ad
fidem Christi
conuersi.
Laurentii
Vallæ in
Cælestinū
calumnia.

Quamdiu
sedem te-
nuerit?

^a *Cælestinus.*] Cum post obitum Bonifacii sedes dies 9. vacasset, tertio Nonas Nouembris, anno Christi 423. Theodosii imperatoris 16. Cælestinus, *sine vlla plebis sua desissione*, inquit August. epist. 261. *creatus est pontifex*, quamquam ii, qui Eulalii factionis erant, in schismate perseuerarint, nec vlllo pacto cum Cælestino communicare voluerint. Theodosius pietatis & religionis amantissimus imperator, propter impugnatas hæreses, & catholicam fidem defensam, singulari Dei beneficio omnium tyrannorum metu ac periculo liberatus fuit. Africa Arianæ perfidiæ tenacissima, & acerbissima catholicorum persecutrix, occulto Dei iudicio a Vandalis aliisve barbaris incensa, direpta & vastata, centum deinceps annorum spatium sub barbarico iugo permanfit. Auctoritate huius pontificis Britannia, Scotia, & Italia, a Pelagiana, orientales ecclesiæ, a Nestoriana hæresi sunt expurgatæ, Burgundiones & Hiberni ad fidem Christi conuersi. Quam inepte itaque vnus Laurentius Valla Grammaticus, ecclesiasticarum rerum plane ignarus, Cælestinum papam, qui primus omnium Nestorium Romæ damnauit, & per legatos ab œcumenica Synodo Ephesina æque eiiciendum curauit, eiusdem Nestorii hæresibus infectum fuisse asseruerit, nemo non intelligit. Hæc ex Prospero, Beda, Baron. anno 423. & sequentibus.

^b *Sedit annis octo, mensibus 10. diebus 17.*] Octauo Idus Aprilis, anno 432. defunctus, ab exordio sedis, vsque ad diem obitus, mensibus dumtaxat quinque, & diebus tribus post octennium absolutum, sedem tenuisse potuit. Baronius prædicto loco.

PRÆTERITORVM
SEDIS APOSTOLICÆ EPISCOPORVM
AUCTORITATES

de gratia Dei & libero voluntatis arbitrio.

TITVLI SENTENTIARVM.

I. Quod Adam omnes homines le-
serit, nec quemquam nisi gratia
posse saluari.	VI. Quod omnis sancta cogitatio,
& motus pie voluntatis ex Deo
sit.
II. Quod nemo sit bonus suis viri-
bus, nisi participatione eius qui
solus est bonus.	VII. Quod gratia Dei non solum
peccata dimittat, sed etiam adiu-
uat ne committantur, & præstat
vt lex impleatur, non sicut ait
Pelagius facile, quasi sine gratia
Dei difficilius possit impleri.
III. Quod nisi gratia Dei continua
inuemur, insidias diaboli supe-
rare non possumus.	VIII. Quod præter statuta sedis a-
postolica, omnes orationes ecclesiæ
IV. Quod per Christum libero bene-
vitamur arbitrio.	
V. Quod omnia sanctorum meri-
ta dona sint Dei.	

Christi gratiam resonant, qua
genus humanum ab æterna dam-
natione reparatur.

exsufflatione, spiritus ab eis abi-
guntur immundi.

IX. Quod gratiam Dei etiam ba-
ptizandorum testetur instituta
purgatio, cum exorcismis, &

X. Quod profundiores quaestiones nec
contemnenda sint, nec penitus
asserenda.

QVIA nonnulli, qui catholico nomine gloriantur, in
damnatis hæreticorum sensibus, seu prauitate, seu
imperitia demorantes, piissimis disputatoribus obuiare
præsument; & cum Pelagium atque Cælestium anathe-
matizare non dubitent, magistris tamen nostris, tam-
quam necessarium modum excefferint, obloquuntur,
eaque tantummodo sequi & probare profitentur, quæ
sacratissima beati apostoli sedes Petri contra inimicos gra-
tiæ Dei per ministerium præsulorum suorum sanxit & do-
cuit. Necessarium igitur fuit diligenter inquirere, quid re-
ctores Romanæ ecclesiæ de hæresi, quæ eorum tempori-
bus exorta fuerat, iudicauerint, & contra nocentissimos
liberi arbitrii defensores, quid de gratia Dei sentiendum
esse censuerint: ita vt etiam Africanorum Conciliorum
quasdam sententias iungeremus, quas utique suas fece-
runt apostolici antistites cum probarunt. Vt ergo plenius
qui in aliquo dubitant instruantur, constitutiones sancto-
rum patrum compendioſo manifestemus indiculo. Quod
si quis non nimium est contentiosus, agnoscat omnium
disputationum connexionem ex hac subditarum auctori-
tatum breuitate pendere, nullamque sibi contradictionis
superesse rationem, si cum catholicis credat, & dicat,

I.

In præuaricatione Adæ omnes homines naturalem pos-
sibilitatem & innocentiam perdidisse, & neminem de
profundo illius ruinæ per liberum arbitrium posse con-
ſurgere, nisi eum gratia Dei miserantis erexerit, pronun-
tiant beatæ memoriæ Innocentio papa, atque dicente
in epistola ad Carthaginense Concilium: *Liberum enim ar-
bitrium olim ille perpeſſus, dum ſuis inconfultius utitur bonis, ca-
dens in præuaricationis profunda demerſus eſt, & nihil quemad-
modum exinde reſurgere poſſet inuenit: ſuaque in æternum liber-
tate deceptus, huic ruinæ ſubiactuſſet oppreſſus, niſi eum poſtea
Chriſti per ſuam gratiam releuaſſet aduentus, qui per nouæ rege-*

Epistola 31.
In requi-
rendis.

nerationis purificationem, præteritum omne vitium sui baptismatis lauacro purgavit.

II.

In eadem
epistola.

Neminem esse per semetipsum bonum, nisi participationem sui ille donet, qui solus est bonus. Quod in iisdem scriptis eiusdem pontificis sententia protestatur, dicens: *Numquid nos de eorum post hæc rectum mentibus æstimemus, qui sibi se putant debere quod boni sunt, nec illum considerant, cuius quotidie gratiam consequuntur, qui sine illo tantum se assequi posse confidunt?*

III.

In eadem
epistola.

Neminem, etiam baptismatis gratia renouatum, idoneum esse ad superandas diaboli insidias, & ad euincendas carnis concupiscentias, nisi per quotidianum adiutorium Dei perseverantiam bonæ conuersationis acceperit. Quod eiusdem antistitis in eisdem paginis doctrina confirmat, dicens: *Nam quamuis hominem redemisset a præteritis ille peccatis, tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum & post ista corrigere, multa seruauit, quotidiana præstans illi remedia, quibus nisi freti confisque nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Necessè est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adiuuante vincamur.*

IV.

Epist. 24.
Inter ceteras.

Quod nemo nisi per Christum libero bene utatur arbitrio, idem magister in epistola ad Mileuitanum Concilium data prædicat, dicens: *Auerte tandem, o prauissimarum mentium peruersa doctrina, quod primum hominem ita libertas ipsa decepit, ut dum indulgentius frenis eius utitur, in præuaricationis præsumptionem conciderit. Nec ex hac potuit erui, nisi prouidentia ei regenerationis statum pristinae libertatis Christi Domini reformasset aduentus.*

V.

Prosper
contra
Collatorum
cap. 10.

Quod omnia studia, & omnia opera ac merita sanctorum, ad Dei gloriam laudemque referenda sunt, quia nemo aliunde ei placet, nisi ex eo quod ipse donauerit. In quam nos sententiam dirigit beatæ recordationis papæ Zosimi regularis auctoritas, cum scribens ad totius orbis episcopos ait: *Nos autem instinctu Dei (omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt, unde nascuntur) ad fratrum & coepiscopo-*

episcoporum nostrorum conscientiam uniuersa retulimus. Hunc autem sermonem, sincerissimæ veritatis luce radiantem, tanto Afri episcopi honore venerati sunt, ut ita ad eundem virum rescriberent. *Illud vero quod in literis, quas ad uniuersas prouincias curasti esse mittendas, posuisti dicens: Nos tamen instinctu Dei, & cetera: sic accipimus dictum, ut illos, qui contra Dei adiutorium extollunt humani arbitrii libertatem, districto gladio veritatis, velut cursim transiens, amputares. Quid enim tam libero fecisti arbitrio, quam quod uniuersa in nostræ humilitatis conscientiam retulisti? Et tamen instinctu Dei factum esse fideliter sapienterque vidisti, veraciter fidenterque dixisti. Ideo utique, quia præparatur voluntas a Domino, & ut boni aliquid agant, paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda fidelium. Quotquot enim spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt: ut nec nostrum deesse sentiamus arbitrium, & in bonis quibusque voluntatis humanæ singulis motibus, magis illius valere non dubitemus auxilium.*

VI.

Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipso libero operetur arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonæ voluntatis ex Deo sit, quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus. Ad hanc enim nos professionem idem doctor instituit, qui cum ad totius orbis episcopos de diuinæ gratiæ opitulatione loqueretur: *Quod ergo tempus, ait, interuenit, quo eius non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, causis, cogitationibus, motibus, adiutor & protector orandus est. Superbum est enim, ut quidquam sibi humana natura præsumat, clamante Apostolo: Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed contra principes & potestates aeris huius, contra spiritualia nequitia in caelestibus. Et sicut ipse iterum dicit: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. Et iterum: Gratia Dei sum id quod sum, & gratia eius in me vacua non fuit, sed plus illis omnibus laboraui. Non ego autem, sed gratia Dei mecum.*

Zosimus in ead. epistola, quæ non extat.

Ephes. 6.

Rom. 7.

1. Cor. 15.

VII.

Illud etiam, quod intra Carthaginensis Synodi decreta constitutum est, quasi proprium apostolicæ sedis decreta constitutum est, quasi proprium apostolicæ sedis decreta
Concil. Tom. 4.

Episcoporum cxi. anno 418.

tum amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum est: *Vt quicumque dixerit gratiam Dei, qua iustificamur per Iesum Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quæ iam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit.* Et iterum quarto capitulo: *Vt si quis dixerit gratiam Dei per Iesum Christum propter hoc tantum nos adiuuare ad non peccandum, quia per ipsam nobis reuelatur & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, & quid vitare debeamus, non autem per illam nobis præstari, ut quod faciendum cognouimus, etiam facere diligamus atque valeamus, anathema sit.* Cum enim dicat Apostolus: *Scientia inflat, caritas vero ædificat: valde impium est, ut credamus, ad eam quæ inflat nos habere gratiam Christi, & ad eam quæ ædificat non habere, cum sit utrumque donum Dei, & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus, ut ædificante caritate scientia non possit inflare.* Sicut autem de Deo scriptum est: *Qui docet hominem scientiam: ita etiam scriptum est: Caritas ex Deo est.* Item quinto capitulo: *Vt quisquis dixerit, ideo nobis gratiam iustificationis dari, ut quod facere per liberum arbitrium iubemur, facilius possimus implere per gratiam, tamquam etsi gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa diuina implere mandata, anathema sit.* De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait: *Sine me difficilius potestis facere: sed ait: Sine me nihil potestis facere.*

1. Cor. 8.

Psal. 93.

1. Ioan. 4.

Ioan. 15.

VIII.

Præter eas autem beatissimæ & apostolicæ sedis inuiolabiles sanctiones, quibus nos piissimi patres, pestiferæ nouitatis elatione deiecta, & bonæ voluntatis exordia, & incrementa probabiliū studiorum, & in eis usque in finem perseuerantiam, ad Christi gratiam referre docuerunt, obsecrationum quoque sacerdotialium sacramenta respiciamus, quæ ab apostolis tradita in toto mundo, atque in omni ecclesia catholica uniformiter celebrantur, ut legem credendi lex statuat supplicandi. Cum enim sanctarum plebium præfules mandata sibi legatione fungantur, apud diuinam clementiam humani generis agunt causam, & tota sæcum congemiscente ecclesia postulant & precantur, ut infidelibus donetur fides, ut idololatræ ab impietatis suæ

liberentur erroribus, vt Iudæis ablato cordis velamine lux veritatis appareat, vt hæretici catholicæ fidei perceptione respiciant, vt schismatici spiritum rediuiuæ caritatis accipiant, vt lapsis pœnitentiæ remedium conferatur, vt denique catechumenis ad regenerationis sacramenta perductis, cælestis aula misericordiæ referetur. Hæc autem non perfunctorie neque inaniter a Domino peti, rerum ipsarum monstrat effectus: quandoquidem ex omni errorum genere plurimos Deus dignatur attrahere, quos erutos de potestate tenebrarum transferat in regnum filii caritatis suæ, & ex vasis iræ faciat vasa misericordiæ. Quod adeo totum diuini operis esse sentitur, vt hæc efficienti Deo gratiarum semper actio, laudisque confessio pro illuminatione talium vel correctione referatur.

IX.

Illud etiam quod circa baptizandos in vniuerso mundo sancta ecclesia vniformiter agit, non otioso contemplamur intuitu: cum siue paruuli, siue iuuenes ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ adeunt, quam exorcismis & exsufflationibus clericorum spiritus ab eis immundus abigatur: vt tunc vere appareat quomodo princeps mundi huius mittatur foras, & quomodo prius alligetur fortis, & deinceps vasa eius diripiantur, in possessionem translata victoris, qui captiuam duxit captiuitatem, & dat dona hominibus. His ergo ecclesiasticis regulis, & ex diuina sumptis auctoritate documentis, ita adiuuante Domino conformati sumus, vt omnium bonorum affectuum atque operum, & omnium studiorum omniumque virtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum fateamur auctorem, & non dubitemus ab ipsius gratia hominis merita præueniri, per quem fit, vt aliquid boni & velle incipiamus & facere. Quo vtique auxilio & munere Dei non aufertur liberum arbitrium, sed liberatur; vt de tenebroso lucidum, de prauo rectum, de languido sanum, de imprudente sit prouidum. Tanta enim erga omnes homines est bonitas Dei, vt nostra velit esse merita, quæ sunt ipsius dona, & pro his quæ largitus est æterna præmia sit donaturus. Agit quippe in nobis, vt quod vult, &

Concil. Tom. 4.

Ooo ij

velimus & agamus. Nec otiosa in nobis esse patitur, quæ exercenda non negligenda donauit, vt & nos operatores finis gratiæ Dei, ac si quid in nobis ex nostra viderimus remissione languescere, ad illum solite recurramus, qui sanat omnes languores nostros, & redimit de interitu vitam, & cui quotidie dicimus, *Ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo.*

Matth. 6.

X.

^a Profundiores vero, difficilioreſque partes incurrentium quæſtionum, quas latius petraçtarunt qui hæreticis reſtiterunt, ſicut non audemus contemnere, ita non neceſſe habemus adſtruere: quia ad confitendum gratiam Dei, cuius operi ac dignationi nihil penitus ſubtrahendum eſt, ſatis ſufficere credimus quidquid ſecundum prædictas regulas apoſtolicæ ſedis nos ſcripta docuerunt, vt prorfus non opinemur catholicum, quod apparuit præfixis ſententiis eſſe contrarium.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

^a *Præſentium ſedis apoſtolicæ.*] Hic ſequentium ſententiarum eſt titulus in libris antiquis, cumque vt germanum agnoſcit etiam codex Canonum Dionyſii exigui. Quamquam autem hæ Cæleſtini non ſint, Cæleſtino tamen, quiſquis earum eſt auctor, quia cum Cæleſtini epiſtola coniungi eique ſubiici ſolebant, ab antiquis olim ſcriptoribus tribuæ ſunt, vt a Petro diacono in libro de incarnatione & gratia Chriſti ad Fulgentium, a Floro magiſtro in libro aduerſus Ioannem Scotum, qui eccleſiæ Lugdunenſis nomine circumfertur, ab Hincmaro Rhemenſi contra Gotheſcalcum, a Creſconio, Iuone, & aliis.

NOTA SEVERINI BINII.

^a *Profundiores vero.*] Proſitetur Cæleſtinus pontifex profundiores illas de prædeſtinatione ſanctorum quæſtiones ab apoſtolica ſede nequaquam definitas eſſe, illaſque tantum ſtabilitas fuiſſe, quæ ad condemnandum errorem ſufficere poſſe videbantur. Baronius anno prædicto num. 185.

• EPISTOLA I.
CÆLESTINI PAPÆ I
AD EPISCOPOS GALLIÆ.

- I. *Vt ab episcopis reprimantur presbyteri quidam, qui ecclesiam nouis questionibus turbabant.* II. *Quod sancti Augustini vitam & doctrinam magni semper fecerit sedes apostolica.*

Dilectissimis fratribus Venerio, Marino, Leontio, Auxonio, Arcadio, Sillucio, & ceteris Galliarum episcopis, Cælestinus.

APOSTOLICI verba præcepti sunt, apud Iudæos atque Gentiles sine offensione nos esse debere. Hoc quisquis Christianus est, tota animi virtute custodit. Quod cum ita sit, non parum periculi illi manere poterit ante Deum, qui hoc detrectat etiam fidelibus exhibere. Nam qualiter nos, qui neminem perire volumus, ista contristent, quæ auctoribus Christianis percellunt animos Christianos, dominicus in euangelio sermo testatur. Ait enim ipse saluator, *quod expediat scandalizanti unum de pusillis in maris profundum demergi.* Ideo quæ sit iam eius pœna quaeramus, cui tale supplicium legimus expedire.

*Matth. 18.
Marc. 9.
Luc. 17.*

I.

Filii nostri præsentés Prosper & Hilarius, quorum circa Deum nostrum sollicitudo laudanda est, tantum ^bnescio quibus presbyteris illic licere, qui dissensionem ecclesiarum studeant, sunt apud nos persecuti, ut indisciplinatas quaestiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant prædicare aduersantia veritati. Sed vestræ dilectioni iustius imputamus, quando illi supra vos habent copiam disputandi. Legimus, *super magistrum non esse discipulum*, hoc est non sibi debere quemquam ad iniuriam doctorum vendicare doctrinam. Nam & hos ipsos a Deo nostro positos nouimus ad docendum, cum sit dicente Apostolo eis tertius locus intra ecclesiam deputandus. Quid illic spei est, ubi magistris tacentibus hi loquuntur, qui, si ita est, eorum discipuli non fuerunt? Timeo ne conuiuere sit hoc tacere. Timeo ne magis ipsi loquantur, qui permittunt illis taliter loqui. In talibus causis non caret suspitione taciturnitas, quia occurreret veritas, si falsitas dis-

Matth. 10.

*1. Cor. 12.
Ephes. 4.*

Ooo iij

pliceret. Merito namque causa nos respicit, si silentio faueamus errori. Ergo corripiantur huiusmodi. Non sit his liberum habere pro voluntate sermonem. Desinat, si ita res sunt, incessere nouitas vetustatem, desinat ecclesiarum quietem inquietudo turbare. Conantur sæpe naufragio mergere, quos intra portum stantes statio facit fida securos. Fida quippe est omnium statio, quorum perfectis gressibus vestigia non mouentur. Recurrerunt ad apostolicam prædicti sedem, hæc ipsa nobis quæ tentat perturbatio conquerentes. Habetote, fratres carissimi, pro catholice plebis pace tractatum. Sciant se, si tamen censeantur presbyterii dignitate, vobis esse subiectos. Sciant omnes qui male docent, quod sibi discere magis ac magis competat, quam docere. Nam quid in ecclesiis vos agitis, si illi summam teneant prædicandi? Nisi forte illud obsistat, quod non auctoritate, non adhuc ratione colligitur, vt aliqui e fratrum numero, nuper de laicorum consortio in collegium nostrum fortasse admissi, nesciant quid sibi debeant vindicare. Super his multa iam dicta sunt eo tempore, quo ad fratris Tuentii dedimus scripta responsum. Nunc tamen repetentes sæpius admonemus, vt vitentur huiusmodi, qui laborant per terras aliud, quam ille noster iussit agricola, seminare. Nec tamen mirari possumus, si hæc erga viuentes hi nunc tentare audent, qui nituntur etiam quiescentium fratrum memoriam dissipare.

II.

° Augustinum sanctæ recordationis virum pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec vnquam hunc sinistra suspicionis saltem rumor adspersit, quem tantæ scientiæ olim fuisse meminimus, vt inter magistros optimos etiam ante a meis decessoribus haberetur. Bene ergo de eo omnes in commune senserunt; vt pote qui vtique cunctis & amoris fuerit, & honori. Vnde resistatur talibus, quos male crescere videmus. Nefas est hæc pati religiosas animas, quarum afflictione, quia membra nostra sunt, nos quoque conuenit macerari: quamuis maneat hos beatitudo promissa, quicumque probantur persecutionem propter iustitiam sustinere. Quibus quid promittat Dominus in futurum, sequens

sermo declarat. Non est agentium causa solorum, quando vniuersalis ecclesia quacumque nouitate pulsatur. Intelligamus hæc ipsa vobis, quæ nobis non placent, displicere. Quod ita demum probare poterimus, si imposito improbis silentio de tali re in posterum querela cessauerit. Dominus incolumes vos custodiat, fratres carissimi.

NOTÆ.

* *Epistola.*] Cum occidentalis ecclesia, auctoribus quibusdam Galliarum presbyteris, S. Augustini commentarios aduersus Pelagianos editos temere sugillantibus, vehementer turbaretur, scriptisque contrariis S. Prosperi Aquitani nondum acquiescerent, idem S. Prosper cum collega Hilario Arelatenſi episcopo ad Cælestinum Romanum pontificem protectionem instituit, qui ambo apud eundem studiose egerunt, vt huiusmodi nugatoribus ora (quod par erat) obstrueret. Cælestinus igitur, qui haud pridem ad dubitationes aliquas literis Tuentii episcopi consultus plenissime scripserat, putans illa sufficere potuisse; cum modo rursus presbyteros obstrepere relatione Prosperi & Hilarii percepisset, ad episcopos, in quorum ecclesiis illi presbyterio fungebantur, hanc epistolam scripsit. In hac redarguit eos, quod ipsis tacentibus sinant in ecclesia presbyteros loqui, cum absque episcopo nihil illis concessum sit de doctrina præsumere. Post hæc inculcata, S. Augustinum laudat, eiusque scripta contra Pelagium & Cælestium approbat. Adiungit etiam quædam capita aduersus Pelagianos errores, a prædecessoribus pontificibus & Africanis Conciliis decreta, eo fine, vt quid contra Pelagium & Cælestium tenendum sit, cognoscatur. Addit, non scripto tantum, sed etiam apostolicis traditionibus Pelagianam hæresin in ecclesia refutari. Nam dum pro infidelibus, paganis, Iudæis, hæreticis, schismaticis, lapsis & catechumenis orare consuevit, eo ipso aperte profitetur, illos absque diuina gratia ad salutem, accessum habere non posse. Dumque rursus spiritus nequam a proxime baptizandis per exorcismos & exsufflationes abiguntur, ipso facto declarat ecclesia, humanam naturam a peccato originali corruptam esse, & a fatana occupatam, indigere Dei gratia vt liberetur. Huius epistolæ S. Prosper aduersus Collatorem, cum magna ipsius laude meminit, his verbis: *Per hunc, Cælestinum, intra Gallias istis ipsis, qui sanctæ memoriæ Augustini scripta reprehendunt, maleloquentia est adempta libertas, quando consultationum actione suscepta, & librorum, qui errantibus displicebant, pietate laudata, quid oporteret de eorum auctoritate sentire, sancto manifestauit eloquio, &c.* Photius in bibliotheca de hac epistola ait: *Scripsit quoque ad episcopos Galliarum de fide S. Augustini.* Vincentius Lirinensis aduersus hæreses cap. vlt. hanc eandem epistolam plurimum laudat: scribit enim illam tanti ponderis esse, vt ad omnes hæreses euertendas fatis sufficiens esse possit. Baronius anno 431. num. 184. & sequentibus.

Cælestinus presbyteros obstrepentes reprehendit.

Que scorum supra pag. 471. edita sunt, eo quod Cælestini non sint.

S. Prosperi de Cælestino sententia.

Seuerus
Sulpitius
an Pelagia-
na heresi
infectus?

Seueri pœ-
nitentia
quæ?

^b *Nescio quibus presbyteris illic licere, &c.]* Inter presbyteros Aquitania Pelagii fuligine denigratos, quos Cælestinus hac epistola infectatur, fuit Seuerus Sulpitius ille discipulus & scriptor vitæ S. Martini, S. Paulino Nolano episcopo amicitia coniunctissimus: verum ex alluione exundantis Pelagianæ hæreseos ereptus, magno tandem Dei beneficio resipuit. De eo enim hæc Gennadius cap. 19. *Seuerus presbyter, cognomento Sulpitius, vir genere & literis nobilis, & paupertatis & humilitatis amore conspicuus. Hic in senectute sua a Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit, ut peccatum, quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret.* Baron. 431. num. 189.

^c *Augustinum sanctæ recordationis virum, &c.]* Postquam S. Prosper, aduersus Collatorem agens, hoc de S. Augustino Cælestini elogium recitasset, hæc ait: *Contra istam clarissimam laudatoris tubam, contra istam sacratissimi testimonii dignitatem audet quisquam maligna interpretationis murmur emittere, & perspicua sincerissimaque sententia, nubem obliqua ambiguitatis obtendere, &c.*

ÆPISTOLA II.

CÆLESTINI PAPÆ I.

AD EPISCOPOS PROVINCIAE VIENNENSIS
ET NARBONENSIS.

I. De quibusdam sacerdotibus, qui amici pallio, & lumbos praecincti, in ecclesia ministrabant.	V. Quod inuito clero vel populo episcopus ordinari non debeat, neque ex altera ecclesia peti, si in ipsa, cui creandus est, sit idoneus.
II. Quod nulli sit in morte ultima poenitentia deneganda.	VI. Quod ab illicitis sit ordinationibus abstinendum, & si quæ facta sunt, remouenda.
III. Quod per gradus ecclesiasticos promouendi sint episcopi, non ex laicis assumendi, neque criminosi.	VII. Danieli episcopatus, ad quem clanculum obrepserat, abrogatus.
IV. Ut metropolitanus in aliena provincia nihil presumat. & ut in creandis episcopis extranei emeritis in sua ecclesia clericis non praponantur.	VIII. Episcopi Massiliensis, qui de alterius episcopi cade gratulatus dicebatur, causa episcopis delegata.

Cælestinus vniuersis episcopis per Viennensem & Narbonensem prouincias constitutis, in Domino salutem.

CVPEREMVS quidem de vestrarum ecclesiarum ita ordinatione gaudere, vt cōgratulari potius de profectu, quam aliquid admissum contra disciplinam ecclesiasticam doleremus. Ad nostram enim lætitiā & benefacta perueniunt, & mœroris aculeis nos quæ fuerint male facta

facta compungunt. Nec silere possumus, cum ad hoc ut ab illicitis reuocemus aliquos, officii nostri prouocemur instinctu, in speculis a Deo constituti, ut vigilantia nostræ diligentiam comprobantes, & quæ coercenda sunt refecemus, & quæ obseruanda sunt sanciamus. Et quamuis circa longinqua spiritualis cura non deficit; sed se per omnia, qua nomen Dei prædicatur, extendit: nec notitiam nostram subterfugiunt, quæ in euerfionem regularum nouellæ præsumptionis auctoritate tentantur.

I.

Didicimus enim, quosdam Domini sacerdotes superstioso potius cultui inseruire, quam mentis vel fidei puritati. Sed non mirum, si contra ecclesiasticum morem faciunt qui in ecclesia non creuerunt, sed alio venientes itinere, secum hæc in ecclesiam, quæ in alia conuersatione habuerant, intulerunt. Amicti pallio, & lumbos præcincti, credunt se scripturæ fidem, non per spiritum, sed per literam completuros. Nam si ad hoc ista præcepta sunt, ut taliter seruentur; cur non fiunt pariter quæ sequuntur, ut lucernæ ardentes in manibus una cum baculo teneantur? Habent suum ista mysterium, & intelligentibus ita clara sunt, ut ea magis qua decet significatione seruentur. Nam in lumborum præcinctione castitas, in baculo regimen pastorale, in lucernis ardentibus boni fulgor operis, de quo dicitur: *Opera uestra luceant*, indicantur. Habeant tamen istum forsitan cultum, morem potius quam rationem sequentes, qui remotioribus habitant locis, & procul a ceteris degunt. Vnde hic habitus in ecclesiis Gallicanis, ut tot annorum, tantorumque pontificum, in alterum habitum consuetudo vertatur? Discernendi a plebe vel ceteris sumus doctrina, non veste; conuersatione, non habitu; mentis puritate, non cultu. Nam si studere incipiamus nouitati, traditum nobis a patribus ordinem calcabimus, ut locum superuacuis superstitionibus faciamus. Rudes ergo fidelium mentes ad talia non debemus inducere. Docendi enim potius sunt, quam illudendi. Nec imponendum est eorum oculis, sed mentibus infundenda præcepta sunt. Erant quidem multa, quæ pro disciplina ecclesiastica, vel ipsius rei dicere ratione possemus: sed ab his ad alia deuocamur.

Concil. Tom. 4.

PPP

II.

26. quest. 6.
Agnoui-
mus pœni-
tentiam.

Agnouimus enim pœnitentiam morientibus denega-
ri, nec illorum desiderijs annui, qui obitus sui tempore
hoc animæ suæ cupiunt remedio subueniri. Horremus,
fateor, tantæ impietatis aliquem reperiri, vt de Dei pie-
tate desperet: quasi non possit ad se quouis tempore
concurrenti succurrere, & periclitantem sub onere pec-
catorum hominem pondere, quo se expediri desiderat,
liberare. Quid hoc rogo aliud est, quam morienti mor-
tem addere, eiusque animam sua crudelitate, ne abso-
luta esse possit, occidere? cum Deus ad subueniendum
paratissimus, inuitans ad pœnitentiam sic promittat: *Pec-
cator, inquit, quacumque die conuersus fuerit, peccata eius non
imputabuntur ei.* Et iterum: *Nolo mortem peccatoris, sed tan-
tum conuertatur, & uiuat.* Salutem ergo homini adimit;
quisquis mortis tempore speratam pœnitentiam denega-
rit. Et desperat de clementia Dei, qui eum ad subue-
niendum morienti sufficere, vel in momento posse non
credit. Perdideret latro præmium in cruce ad Christi dex-
teram pendens, si illum vnus horæ pœnitentia non iu-
uisset. Cum esset in pœna pœnituit, & per vnus fermo-
nis professionem habitaculum paradisi Deo promittente
promeruit. Vera ergo ad Deum conuersio in vltimis po-
sitorum mente potius est æstimanda, quam tempore, pro-
pheta hoc taliter asserente: *Cum conuersus ingemueris, tunc
saluus eris.* Cum ergo sit Dominus cordis inspector, quouis
tempore non est deneganda pœnitentia postulanti, cum
ille se obliget iudici, cui occulta omnia nouerit reuelari.

Ezech. 18.
& 33.

Isa. 30.
apud septua-
ginta.

III.

Dist. 59.
Ordinatos
vero quos-
dam.

Ordinatos vero quosdam, fratres carissimi, episcopos,
qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad tantæ dignitatis fasti-
gium fuerint instituti, contra patrum decreta, huius vsur-
patione, qui se hoc recognoscit fecisse, didicimus; cum ad
episcopatum his gradibus, quibus frequentissime cautum
est, debeat perueniri, vt minoribus initiati officiis ad ma-
iora firmentur. Debet enim ante esse discipulus quisquis
doctor esse desiderat, vt possit docere quod didicit. Om-
nis vitæ institutio hac ad id quo tendit se ratione confir-
mat. Qui minime literis operam dederit, præceptor ef-
se non potest literarum. Qui non per singula stipendia

creuerit, ad emeritum stipendii ordinem non potest peruenire. Solum sacerdotium inter ista, rogo, vilius est, quod facilius tribuitur, cum difficilius impleatur? Sed iam non satis est laicos ordinare, quos nullus fieri ordo permittit: sed etiam ii, quorum crimina longe lateque per omnes pene sunt nota prouincias, ordinantur. Daniel enim, nuper missa relatione ex orientalibus ad nos partibus, ab omni quod tenuerat virginum monasterio nefariis est obiectionibus accusatus. Multa a multis obiecta flagitia: in quam lateret terrarum parte quaesitus est, vt si suæ innocentiae confideret, contra se iudicium postulatum minime declinaret. Missa ad Arelatensem episcopum per Fortunatum subdiaconum nostrum, vt ad iudicium episcopale destinaretur, epistola. Tantis grauatus testimoniis, tanta facinorum accusatione pulsatus, sacrarum vt dicitur virginum pollutus incesto, episcopus asseritur ordinatus. In nostris libelli scriniis continentur, quorum ad vos quoque exemplaria direximus. In pontificii dignitatem hoc tempore, quo ad causam dicendam missis a nobis literis vocabatur, obrepit. Sacro nomini absit iniuria. Facilius est, vt hanc dignitatem tali dando ipse amiserit ordinator, quam eam obtineat ordinatus. Cui conuictus sociabitur, qui eum sibi credidit largiendo pontificium sociandum. Qualis enim ipse sit, quisquis tales ordinari ostendit. His ergo in medium nunc deductis, cum plerique vestrum sint, qui apostolicæ sedis statuta cognouerint, nobiscum tempore aliquanto versati, ad disciplinæ normam nostris conuenta adhortationibus omnia fraternitas vestra reuocare festinet.

Dist. 81.
Tantis Daniel grauatus.

IV.

Primum, vt iuxta Canonum decreta, vnaquæque prouincia suo metropolitano contenta sit, vt decessoris nostri data ad Narbonensem episcopum continent constituta, nec vsurpationis locus alicui sacerdoti in alterius concedatur iniuriam. Sit concessis sibi contentus vnusquisque limitibus: alter in alterius prouincia nihil præsumat: nec emeritis in suis ecclesiis clericis peregrini & extranei, & qui ante ignorati sint, ad exclusionem eorum, qui bene de suorum ciuium merentur testimonio præponantur: ne nouum quoddam, de quo

Bonifacii
ad Hilarium.

Dist. 61.
Nec emeritis.

Concil. Tom. 4.

Ppp ij

episcopi fiant, institutum videatur esse collegium.

V.

Dist. 61.
Nullus in-
iuris detur.
Dist. 65
Cleri, ple-
bis, & or-
dinis.

Nullus inuitis detur episcopus: cleri, plebis, & ordi-
nis consensus ac desiderium requiratur. Tunc alter de
altera eligatur ecclesia, si de ciuitatis ipsius clericis, cui est
episcopus ordinandus, nullus dignus, quod euenire non
credimus, poterit reperiri. Primum enim illi reprobandi
sunt, vt aliqui de alienis ecclesiis merito præferantur.
Habeat vnusquisque clericorum suæ fructum militiæ in
ecclesia, in qua suam per omnia officia transigit ætatem.
In aliena stipendia minime alter obrepat: nec alii debi-
tam sibi alter audeat vindicare mercedem. Sit facultas
clericis renitendi, si se viderint prægrauari: & quos sibi
ingeri ex transuerso agnouerint, non timeant refutare.
Qui etsi non debitum præmium, vel liberum de eo, qui
eos rectorus est, debent habere iudicium.

VI.

Leuit. 21.
1. Tim. 3.

Abstineatur etiam ab illicitis ordinationibus. Nullus
ex laicis, nullus digamus, nullus qui sit viduæ maritus,
aut fuerit, ordinetur: sed irreprehensibilis, & qualem e-
legit Apostolus fiat. Per Moysen Dominus præcepit:
Virginem accipiat sacerdos uxorem. Subsequitur & supplet
Apostolus, eodem locutus spiritu, vnus vxoris virum de-
bere episcopum consecrari. Ad hanc ergo eligantur for-
mulam sacerdotes: & si quæ factæ sunt ordinationes il-
licitæ remoueantur, quoniam stare non possunt: nec dis-
cussionem nostram subterfugere poterunt, quamuis la-
tere se æstiment, qui taliter peruenerunt. Vt nulla religio-
nis reuerentia obscuritate fuscetur, non sit vana gloriatio
palliat: episcopalem morem qui episcopi sunt sequan-
tur.

VII.

Daniel, vt diximus, qui accusationem pontificali ho-
nore subterfugere posse se credidit, & ad fastigium tan-
tum accusatores suos latendo peruenit, a sanctitatis ve-
stræ cœtu interim se nouerit segregatum: qui se nostro
iudiciò debet obiicere, si conscientia suæ nouit confi-
dentiam se habere.

VIII.

Massiliensis vero ecclesiæ sacerdotem, qui dicitur,

quod dictu nefas est, in necem fratris sui taliter gratulatus, vt huic qui eius sanguine cruentatus aduenerat, portionem cum eo habiturus occurreret, vestro eum audiendum collegio delegamus. Data viii. Kalendas Augustas, Flauis Felice & Tauro v. c. consulibus.

NOTA.

^a *Epistola.*] Narbonensis & Viennensis ecclesiarum in Gallia status turbatus erat. Emerferant enim nouatores quidam, qui in vestitu clericorum nouum usum inducebant, nempe vt incederent palliati, renibusque præcincti, eo quod Dominus in euangelio suos admonuisset, dicens: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucerna, &c.* Hos Cælestinus hac epistola reprehendit, vetuitque ne nouus atque diuersus ab eo, qui hætenus vsui fuisset, habitus clericorum induceretur, sed illum, quem a maioribus accepissent, retinerent, nec a peregrinis clericis peregrinum usum vestium acciperent; quod moribus quam vestimentis sacerdotalem decorem præ se ferre magis præstaret. Eisdem etiam redarguit, quod petentibus in fine vitæ poenitentiam negarent: nec non quod ad sedem episcopalem laicos & criminosos prouexissent, & quemdam Danielem contra ius ad episcopatum promouissent. Baronius anno 428. num. 17.

Narbonensis & Viennensis ecclesie status vnde turbatus fuerit?

EPISTOLA III.

CÆLESTINI PAPÆ I.

AD EPISCOPOS APVLIÆ ET CALABRIÆ.

- I. *Quod nulli sacerdotum liceat episcopos ordinare. Canones ignorare.* III. *Quod docendus sit populus, non sequendus.*
 II. *Quod non oporteat, clericis ecclesiarum contemptis, de laicis*

Cælestinus vniuersis episcopis per Apuliam & Calabriam constitutis.

I.

NULLI sacerdotum suos liceat Canones ignorare, nec quidquam facere, quod patrum possit regulis obuiare. Quæ enim a nobis res digna seruabitur, si decretalium norma constitutorum, pro aliquorum libitu, licentia populis permessa, frangatur?

Dist. 38. Nulli sacerdotum liceat. Canones clericis cognoscendi.

II.

Audiuimus quasdam propriis destitutas rectoribus ciuitates episcopos sibi velle petere de laicis, tantumque

De laicis non sunt episcopi.

Ppp iij

fastigium tam vile credere, vt hoc his, qui non Deo, sed sæculo militauerint, æstiment nos posse conferre, non solum male de suis clericis (in quorum contemptum hoc faciunt) iudicantes, sed de nobis pessime, quos credunt hoc posse facere, sentientes. Quod nunquam auderent, si non quorundam illic his consentiens sententia conueneret. Ita nihil, quæ frequentius sunt decreta, proficiunt, vt hoc, quasi nunquam de hac parte scriptum fuerit, ignoretur. Quid proderit, per singula clericos stipendia militasse, & omnem egisse in dominicis castris ætatem, si qui his præfuturi sunt, ex laicis requirantur? Qui vacantes sæculo, & omnem ecclesiasticum ordinem nescientes, saltu præproprio in alienum honorem ambiunt immoderata cupiditate transcendere, & in aliud vitæ genus, calcata reuerentia ecclesiasticæ disciplinæ, transire. Talibus itaque, fratres carissimi, qui iuris nostri, id est, Canonum gubernacula custodimus, necesse est obuiemus: hisque fraternitatem vestram epistolis commonemus, ne quis laicum ad ordinem clericatus admittat & sinat fieri, vnde & illum decipiat, & sibi causas generet, quibus reus constitutus decretalibus fiat.

III.

Docendus est populus, non sequendus. Nosque (si nesciunt) eos, quid liceat, quidve non liceat, commovere, non his consensum præbere, debemus. Quisquis vero conatus fuerit tentare prohibita, sentiet censuram apostolicæ sedis minime defuturam. Quæ enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, per seueritatem congruentem regulis vindicemus. Per totas ergo hoc, quæ propriis rectoribus carent, ecclesias volumus innotescat, vt nullus sibi spe aliqua forsitan blanditus illudat. Data XII. Kalendas Augusti, Florentio & Dionysio viris clarissimis consulibus.

Dist. 61.
Quid proderit per.

Dist. 61.
Docendus est populus.

EPISTOLA IV.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD CYRILLVM.

LITERÆ quas sanctitas tua per filium nostrum Possidonium, &c. *Extat infra in actis Concilii Ephesini, part. i. cap. 16.*

EPISTOLA V.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD CLERVM ET PLEBEM
CONSTANTINOPOLITANAM.

AD eos, qui faciunt ecclesiam, mihi locuturo, de apostolicus, &c. *Extat infra in actis Concilii Ephesini, cap. 18. estque alterius translationis. Principium eius hoc est. Verba mihi ad eos facturo, &c.*

EPISTOLA VI.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD NESTORIVM.

ALIVANTIS diebus vitæ nostræ post nefandum, &c. *Extat infra in actis Concilii Ephesini, part. i. cap. 17. Estque ibidem alterius translationis. Incipit ibidem sic: Post impium illud profanumque.*

EPISTOLA VII.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD IOANNEM ANTIOCHENVM
EPISCOPVM.

OPTAREMVS vt vna est diuinitatis essentia, ita vnam quoque, &c. *Extat infra in actis Concilii Ephesini, part. i. cap. 19.*

EPISTOLA VIII.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD SYNODVM EPHESINAM.

SPIRITVS sancti testatur præsentiam congregatio sacerdotum, &c. *Extat in actis Concilii Ephesini, part. 2. cap. 14. Estque alterius translationis. Incipit sic.* Sacerdotium Spiritus sancti præsentiam declarat.

EPISTOLA IX.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD THEODOSIVM.

Commendatur pietas Theodosii.

Cælestinus episcopus Theodosio Augusto.

SVFFICIAT licet, quod sollicitudo vestræ clementiæ circa fidei catholicæ defensionem, cui pro Christi Dei nostri amore, qui vestri imperii rector est, adesse modis omnibus festinatis, integram immaculatamque eam, prauorum dogmatum damnato errore, seruatis; in hoc semper munimen vestri constituentes imperii, scientes regnum vestrum sanctæ religionis obseruantia communitum firmitus duraturum: sed huic cælesti curæ vel gloriæ vnusquisque nostrum pro sacerdotali officio operam nostram, in quantum valemus, impendimus, & huic Synodo, quam esse iussistis, nostram præsentiam in his, quos misimus, exhibemus; pietatem vestram sub diuini obsecrantes obtestatione iudicii, ne quid turbidæ nouitati licere vestra mansuetudo permittat, neve facultas aliqua his, qui diuinæ maiestatis potentiam in humanæ disputationis rationem arctare contendunt, quo perturbetur pax ecclesiastica, tribuatur.

Quæ præcipue reges curare debeant.

Maior vobis fidei causa debet esse quam regni, ampliusque pro pace ecclesiarum clementia vestra debet esse sollicita, quam pro omnium securitate terrarum. Subsequuntur enim omnia prospera, si primitus quæ Deo sunt cariora seruentur. Abraham fide floruit, omnemque orbem gloria suæ prosperitatis impleuit. Moyses populi libe-

liberator, zelum Domini contra eos, si quos a Dei cultu recessisse probarat, armauit. Dauid regem sua præcepta seruantem, in regno, vt ille inimicos suos subderet, Dominus custodiuit. His, rogo, exemplorum vallati præfidio, fide, obseruatione, virtute, vniuersalis ecclesiæ in Deum nostrum piissimum cultum, ne sibi aliquid dissensio vendicet, custodite. Pro vestri enim imperii salute geritur, quidquid pro quiete ecclesiæ vel sanctæ religionis reuerentia laboratur. Hæc, gloriosissime & tranquillissime imperator Auguste (quia in vestro corde esse nouimus, Deum illic inesse non dubium) Augustis etiam auribus per fratres & coepiscopos meos Arcadium & Proiectum, & compresbyterum meum Philippum, quos missimus, intimamus: hoc a pietate vestra suppliciter deprecantes, quod vos habere credamus in votis, vt quod a Deo petitis, hoc in fide ipsius causa præstetis. Data Idibus Maii, Basso & Antiocho consulibus.

EPISTOLA X.
CÆLESTINI PAPÆ I.
AD CYRILLVM.

Commendatur studium Theodosii erga
religionem.

Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino.

INTELLIGO sententiam sapientissimi Salomonis imple- Prov. 25.
tam: non enim aliter quam sitiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuntium per literas tuæ dilectionis accepi, quæ nos inuicem nostri consilii participatione coniungunt. Indifficulter est ecclesiarum & catholicæ fidei speranda tranquillitas, quando pro hac elaborare Christianissimos principes sic videmus. Non est inefficax in diuinis maxime causis cura regalis, quæ pertinet ad Deum, qui fideliter tenet corda regnantium. Itaque breuiter responsum tuæ reddimus sanctitati. Etenim quæris, vtrum sancta Synodus recipere debeat hominem a se prædicata damnantem; an quia induciarum tempus emensum est, sententia dudum lata perduret? Super hac vtique consultatione communi communem Dominum

Concil. Tom. 4.

Q 99

Exech. 33.
1. Tim. 2.

consulamus. Nonne nobis respondet illico per prophetam, *mortem se nolle morientis*, & per apostolum Paulum, *omnem hominem velle saluum fieri, & venire ad scientiam veritatis*? Nunquam displicet Deo accelerata in quocumque correctio. tua sit hoc sanctitatis, cum venerando fratrum * Concilio, vt orti in ecclesia strepitus comprimantur, & finitum, Deo annuente, negotium votiua correctione discamus.

Studium &
vigilantia
Cælestini.

2. Cor. 10.

Conuentui autem nos deesse non dicimus: neque enim ab his absentes esse possumus, quibus nos vbicumque positos, fides tamen vna coniungit. Nolo nos corpore isto censerī, cuius præsentiam Apostolus assignat infirmam: illic fumus; quidquid illic pro omnibus agitur cogitamus, spiritualiter agimus, quod corporaliter agere non videmur. Studeo quieti catholicæ, studeo per euntis salutē, si tamen voluerit ægritudinem confiteri. Quod ideo dicimus, ne volenti se corrigere, forsitan deesse videamur. Nam etsi & nobis sustinentibus vnam, spinas sibi addiderit: impleatur, manentibus statutis prioribus, sui fructu iudicii: colligat quod sulco diabolico seminavit, non nostro consilio, sed se periturus auctore. Probet nos veloces pedes ad effundendum sanguinem non habere, quando sibi etiam se medicum cognoscat oblatum. His autem, quos erga catholicam fidem tua fraternitas dicit se habere suspectos, si scripta direxerint, pro qualitate rerum eis nos respondere necesse est: in quo negotio nemo subrepet, quia tota cautione tractatur. Data Nonis Maii, Basso & Antiocho viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA XI.

CÆLESTINI PAPÆ I.

AD EPHESINÆ SYNODI PATRES,

ESTQUE ENCYCLICA.

*Cælestinus episcopus sanctæ Synodo apud Ephesum
constitutæ.*

Exod. 15.

TANDEM malorum fine gaudendum est. Tandem nobis omnibus in commune dicendū: *Dextera tua, Domine,*

glorificata est in virtute, dextera manus tuæ confregit inimicos.
 proprie namque ipsi contracti sunt, quando *iniqua loquen-* Psal. 62.
tium, dicente Dauid, *os videamus esse obstructum.* Huiusce ta-

* fideles
 Dei,

men tam fideliter peractæ rei vos executores, defensores
 nobiscum videmus fuisse fidei * sacerdotes, qui conue-

Philip. 2.

nientes in vnum, & secundum Apostolum, *non quæ ve-*
stra sunt quærentes, sed quæ Christi Iesu, negotium Domini

Laudat flau-
 dium pa-
 trum.

minus egistis. Apud vos ergo de vestra loquimur sancti-
 tate, quorum in omnem terram sonum gaudemus exisse,
 cum & in finem eiusdem orbis prædictæ veritatis a vobis
 verba venerunt. Deus noster non patitur latere quod præ-

* ego

stitit, quia nunquam beneficia superna celantur. Ita nam-
 que fit, vt tanto munere innotescente cælesti, pro volun-
 tate diuina (sicut scriptum est) *omnis homo saluus fiat, & ve-* 1. Tim. 2.

niat ad scientiam veritatis. Loquor ergo * victoribus, & qui
 in prælium solam contra hostem portauerunt *fidem, quæ*, 1. Ioan. 5.

Ioanne dicente Apostolo, *vicit & mundum.* Vobis eiusdem
 proprie perscribo sermonibus, qui secundum diuinam pa-
 ginam, vt patres cognouistis quod ab initio est, & vt iu-

uenes, dum fortes estis, & verbum Domini in vobis ma-
 net, vicistis malignum, in talibus sociis gratulantes. De
 hoc euentu minime dubitabamus: habuit animum no-
 strum fiducia sperandi, qui vobis videremus diuinæ causæ
 pondus incumbere, quos bene admodum noueramus, se-
 cundum illud propheticum, *odisse congregationem maligno-* Psal. 25.
rum, & cum impiis non esse sessuros. Optime ergo hoc credidi,
 quia contra nocentes atque peruersos (sicut supradictus
 ait) *innocentes & recti adhæserunt mihi.*

Psal. 24.

Vna igitur eademque relatione per filios nostros re-
 ligiosos & Deo amabiles viros Ioannem presbyterum &
 Epictetum diaconum deiectionem iustam, & exaltatio-
 nem didicimus iustiore, illud quod in euangelio legi-

De Nesto-
 rit depofi-
 tione, &
 ordinatio-
 ne Maxi-
 miani.

mus, approbantes: *Quia Deus noster exaltat humiles, & po-* Luc. 1.
tententes de sede deponit. A qua sententia ille noster sapientif-

simus minime deuiavit, qui ait, a Deo nostro humilium
 seruatum memoriam, & perditam superbiorum: quod

Psal. 9. 33.
 & 111.

quando magis videatur impletum, quam nunc, cum sal-
 uator noster parâs benemeritos honorare, ossa hominum
 sibi placentium dissipauit, & prouiso pastore dignissimo,
 feralem lupum de ouibus suis immaculatus agnus eiecit?

Concil. Tom. 4.

Qq q ij

Legimus eius a vestra fraternitate scripta primordia, nec quisquam nostrum mirari potuit, quia nota dixistis: assertio impendatur incertis, testimonium comperta non quarunt. Bonorum hunc actuum palæstra semper exercuit: talem hunc didicimus, qualem in literis inuenimus: talem certe (vt breuiter dicam) qualem doctor noster esse præcipit sacerdotem, vt conuenienter omnium iudicio mereatur audire: *Ecce vere homo Ifraelita, in quo dolus non est.* Nonne laudibus in eum vestris ista conueniunt? Taliter denique, quæ dixistis, audistis. Talem successorem quærebat sanctæ memoriæ Sisinnii beata simplicitas, vt locum suum non nisi sui similis obtineret: etenim melius agimus, si abstinentes iam ab illius sacrilegi nomine, sedem vacasse dicamus. Actum est diuino iudicio, vt hunc ecclesia pro remedio mereretur. Denique discordiam tulit, & concordiam reddidit ordinatus. Quid non poterit præstare per tempora, cuius hoc primordia præstiterunt? Hæc de eo inuicem dicimus, quem pax reparanda quærebat. Interfuimus, nec nos diximus absentes, cum eius capiti verba mystica dicerentur, cum redderetur omnibus diuina lætitia salutaris: postremo, nemo illic catholicorum defuit, vbi omnes in commune vicerunt.

De Theodolii Augusti pietate.

Lætati præterea sumus clementissimi de hoc & Christianissimi principis testimonio, cum epistolis dilectionis vestræ eius sententiam videremus esse concordem. Nec mirum est, si cor regis, quod est in manu Dei, cum his senserit, quos eius nouerit sacerdotes. Itaque sermo regalis diuinas res exequendo multiplicat * in Augusto: felix imperium, cui militat executio diuinorum, nec hic minus felix, quem prædicat dominatio mundanorum: hoc testimonio dignus est, qui ordinandus probari, non qui improbari potuit ordinatus. Scimus quo itinere sanctus frater & coepiscopus noster Maximianus, quibus gradatim stipendiis ad fastigium sacerdotale peruenit. Non hunc diuitiarum gloria, non velut in potentia cupidum, qui solet inesse ambientibus, honorum saltus euegit; suffragio pauperum, quibus fidelis seruus & prudens cibum dabat in tempore, super omnia Domini sui constitutus est bona, & tamen etiam si desiderium fuit episcopatus, non nisi propter opus bonum (sicut ait

Matth. 25.

* militat
Augusti

Apostolus) concupiuit : ita Deus noster, & quid velimus, & cur velimus, attendit. Quis dubitet, posse magis agere præfidentem, quod potuit exercere subiectus? Exofus & blasphemus istud officium non poterat habere, id est, corporum curas, qui nitebatur animas vulnerare: facta est ruina eius magna, tam ruina magna, quam praua doctrina. Nunc qui de præteriti emendatione gaudemus, cauere nos conuenit in futurum, ne possint magis ac magis quæ abscissa sunt pullulare: quia necesse est, quocumque pestis hæc loci sit, nostri corporis membra vexentur, & per patientiam nostram peiora prioribus nutrita videantur.

Scripsimus clementiæ principali, vt de sanitatis medio longius infirmitas auferatur. Didicimus namque hunc Antiochiam reuertisse, atque sibi illic, vnde venerat, viuendi præstitam facultatem. Innocentum exitium est istud exilium. Aspiciamus diligenter quid illic possent parere, quæ illic sunt ante concepta. Non est notis suadere difficile: in oculis est eiusdem ciuitatis ecclesia, quæ per hunc periit sacerdotem: & tamen laboramus aduertere quis cui fuerit causa peccati, nisi forte (quod pro quiete ecclesiarum dicimus) deceptum se ille demonstraret, deserendo damnatum. Sed quis illic speret aliquem posse corrigere, vbi arcem tenere videat peruersitatis auctorem, vbi colatur ab omnibus exolatus? Magna illic est (quod lugentes dicimus) desperatio sanitatis, vbi (sicut Isaias dicit) *omne caput in dolore, & omne cor in aesti-* Ita. 1.
tia a pedibus vsque ad caput. Quando ibi membrum aliquod habere poterit spem salutis, vbi periclitatur corporis tota compago? Elaborate, fratres carissimi, elaborate, obsecro, vt vere tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit: sola decet tales homines solitudo: vbi enim debet hic inuenire solatium, qui sic tractauit vbique regnantem?

Peracta est a vobis totius summa negotii: agendum nunc est quod instat & restat, ne sit in vacuum laboratum. Longius quidem sumus positi; sed per sollicitudinem totum propius intuemur. Omnes habet beati Petri apostoli cura præsentis: nos ante Deum nostrum de hoc possumus excusare, quod scimus: nam quamquam

De Nestorio longius ablegando.

Sollicitudo curæ pastoralis Romani pontificis.

hæc quæ loquimur, sanctitas vestra tacuerit, agnoscimus tamen omnia diligentius requirentes. Tanta igitur causæ finis, qui superest, actibus vestris, quæso respõdeat: quia nolumus in modico vos deesse, qui maxima peregistis. Adiutorio apud reges terræ his estote quæ scripsimus: norunt & ipsi quid suis debeant præstare temporibus: sciunt quod catholicæ fidei fundamento sua regna subsistant. Puta ab heredibus sanctis paternæ & auitæ credulitatis vena seruatur; fluit ab illis incorrupta per posteros, nec hanc in his aliquis vnquam limus infecit: custodit fortis, cui fidelis est cursus exordium; cum id quod in origine acceptum est, videtur in prole.

De liberanda Antiochia a Nestorio.

Act. II.

Canem & operarium malum pariter persequamur: facite præsentem, quod hortamur absentem: nam cum hanc curam generaliter omnibus debeamus, præcipue tamen nos conuenit Antiochenis præcipitantibus subuenire, quos pestifer morbus obsedit. Absoluamus modis talibus ciuitatem, in qua (sicut Actus apostolorum loquuntur) dictos primum legimus Christianos: omnibus virtutem præstemus, quibus secundum religionem debere nos nouimus quod vocamur. Hanc autem sollicitudinem nostram præsentem probarunt Deo amabiles filii & carissimi atque animis nostris acceptissimi Ioannes presbyter & Epictetus diaconus, quos reuersos ad vos festinato remisimus, sollicitus hoc agentes, vt quos diebus dominicæ natiuitatis accepimus, resurrectionis dominicæ tempore redderemus.

Qui recipiendi ad ecclesias sint lapsi episcopi.

De his autem qui cum Nestorio videntur parum pie consensisse, atque se socios eius sceleribus addiderunt, quamquam legatur in eos vestra sententia, tamen nos quoque decernimus quod videtur. Multa perspicienda sunt in talibus causis, quas apostolica sedes semper aspexit. Quod loquimur, Cælestianorum testantur exempla, quod spem de Synodo hucusque gesserunt. Habent, si respiscunt, copiam reuertendi: quod his solis non permittitur, quos proprie cum auctoribus hæreseos omnium fratrum constat subscriptione damnatos. Per Dei namque misericordiam aliquos ex eorum numero ad nos iam rediisse gaudemus. Quod hoc consilio factum est, vt quos conscientia mixta non poterat, saltem sententia separa-

ret. Hoc, moneo, vestra fraternitas sequatur exemplum: fit caput sceleris cum his, quos synodalia loquuntur statuta, damnatum; reliqui quos cum hoc sentientes in communione ecclesiastica non habemus, in ciuitatibus suis & se in nostro collegio nouerint non futuros, nisi secundum ecclesiasticum & Christianorum principum constitutum, damnata hæresi cum auctoribus sociisque damnatis, se profiteantur catholicos sacerdotes. Quam formam etiam circa eos volumus custodiri, qui subripiendum ex ecclesiasticis causis a Christianis principibus crediderunt, & alio ordine rursus ecclesias occuparunt.

Antiochenum vero, si habet spem correctionis, episcopum a vestra fraternitate volumus conueniri: ut nisi quæ sentimus senserit, nouellam blasphemiam eodem exemplo scripta sua professione condemnans, intelligat de se quoque ecclesiam, quod fidei nostræ respectus imperat, ordinare. Credendum tamen de diuina est misericordia, quod omnes in viam redeant veritatis, si de supradicto loco horum malorum caput & causa auferatur. Data Idibus Martii Aetio & Valerio consulibus.

De Ioanne
episcopo
Antioche-
no.

EPISTOLA XII.

CÆLESTINI PAPÆ I.
AD THEODOSIUM IUNIOREM.

Cælestinus episcopus Theodosio Iuniori Augusto.

Causis suis diuinam prouidentiam præstitisse quod sperabamus, agnouimus: nec enim aliud futurum mentes poterant æstimare fidelium, regnantibus vobis, quam id quod euenisse gaudemus, ut prædicatio in Deum impia concideret, & cum suo auctore noui dogmatis damnata prauitas deperiret. Illata quidem fidei bella sunt, & regis æterni sacrilegis verborum iaculis natiuitas appetita; sed vos Christo Deo nostro auctore regnantes, hostes impios fidei vestræ virtute vicistis, cælestem reuocantes triumphum, per quod religioso munimen in perpetuum præstetis imperio. Vere enim prophetica gloriæ vestræ vox conuenit, & regnum vestrum dici po-

test regnum omnium sæculorum, quod defensionis fidei meritis propagatur, & crescente sanctæ religionis obseruantia, Christianæ infertum reuerentiæ semper augetur, gloriosissime & tranquillissime imperator Auguste. Ecce nunc domus Domini orationibus vacant, & vestrum per omnes ecclesias Deo nostro oblati sacrificiis commendant imperium. Nihil, amoto perturbatoris ausu, scandalis licet: pestifer vltierus animas hominum sermo non vulnerat; salutem omnibus suarum animarum, dum vniuersali ecclesiæ consulitis, reddidistis. Hæc est vestra prædicandi regni vestri clementia, per quam non terra, non prouinciæ, sed omnium animæ sunt defensionis. Imputabitis hanc omnino victoriam, quam non bellis, non gladiis; sed sola deuotione, qua Deo estis dediti, conquisuistis.

Quomodo
regnum
Theodosii
sit futurum
perpetuum.

Manet hic vestra gloriæ titulus, & manebit, vt nulla illum ætas, nulla vetustas aboleat: æterna enim sunt, quæ æterni regis amore præstantur. Sic Abrahamæ fides sæculis durat. Dauid regis meritum Dei zelus fecit esse perpetuum, cum inimicos Dei suos credidit inimicos, & odisse quos Deo odibiles approbasset. Elias etiam propheta falsa prophetantes non fuit contentus refellere, sed etiam in illos voluit vindicare; vt eos persequendo perderet, quos in perditionem niti sui populi peruideret. Par tibi cum illo gloria. Ille falsa prophetantibus restitit: tu falsa docentibus. Ille mentientes in Deum prophetas persectus est: tu de Christo Deo nostro prædicantes impia abigis sacerdotes. Ille tantum vindictæ intentus est: vestra pietas sic impia vindicat, vt quæ sunt religiosa defendat: nec enim sufficeret abegisse morbos, & pestilentiam repulisse, nisi & salubres auras redderes, & vitalem infectis substantiam ministrares, talem illi ecclesiæ constituendo pontificem, qui olim hoc se dignum fastigio omnibus, quibus notus est, approbasset. Fert illi ac si sui corporis parti Romana testimonium, quæ hunc semper inter suos habuit & numerauit, ecclesia: ferunt suorum merita, quibus sancte adhaferat, decessorū. Ita enim reuerendissimæ memoriæ viro Attico catholice fidei propugnatori fortissimo mente pariter & officio cohærebat, vt iam tunc futuri in eodem episcopatus insignia prælucere.

Sed

Sed fit hoc arcano diuinæ maiestatis arbitrio, vt in posterum quæcumque sunt meliora feruentur, & ad quietem per aliqua turbatorum scandala veniatur. Debitum est fratris mei Maximiani episcopi gloriæ, vt aliquem illi prælatum fuisse in hoc quod sustinuit, ciuitas pœniteret, & nunc electo eodem illi se integritatem fidei debere sentiret. Sed huic tantæ pro suo merito illius ecclesiæ sacerdoti electo taliter, & consensu sanctæ congregationis, quæ interfuit, ordinato, ad componendum ecclesiæ statum, & omne vulnus prauæ hæresis radicitus euellendum, ne audeant quæ abscissa sunt pullulare, obsecramus & poscimus sub illius inuocatione quem colitis, fidei vestræ, vt consuestis, arma præstetis. Nunc enim est omnis opponenda custodia, ne rapax lupo ab ouilibus Domini gregis, cum sæuierit, exclusus, rursus serpentino lapsu ad mortem perueniat animarum, effossis quâ potest parte cuniculis. Nec enim potest quiescere, cum prædæ suæ rapidus cupiat incubare. Munimen sanis, remedia præbete sanandis, vallate muris vestræ fidei religionis catholicæ veritatem, per quos & credentes muniti sint, & tanti sequaces erroris non audeant introire. Hic enim plenus victoriæ vestræ fructus est, nihil relinquere, quod rursus Dei ecclesia debeat formidare. Quem igitur vniuersorum eiecit sententia sacerdotum, in prædicatione sacrilega perdurantem, eum vestra clementia ab omni societate remoueat, vt facultatem aliquos perdendi non habeat.

Religiosos vero filios meos Ioannem presbyterum & Epictetum diaconum tantæ rei nuntios cum totius ecclesiæ gratulatione suscepimus; & lectis in totius congregationis Christianæ plebis apud beatissimum apostolum Petrum vestræ pietatis apicibus, Deo nostro pro vobis vota persoluimus. Ita enim ad nos, agente Domino, perueniunt, vt ad eum diem, quo celebrabamus Christi Dei nostri Natalem secundum carnem, cui quæstio inferebatur, concurrerent, & impietatem coniunctim vniuersa congregatio confutaret.

Causæ fidei congrue & ecclesiasticæ & pauperum utilitatis causa subiungitur; vt qui integritatem fidei præstitis, pauperum quoque commodis consulatis. Illustres & sanctæ recordationis Proba possessiones in Asia cõstitutas

De Maximiano electo episcopo Constantino-politano.

Legati Romanam perueniunt die Natalis Domini.

Possessiones Asiæ a Proba relictas commendat.

longa a maioribus vetustate sic reliquit, vt maiorem summam reddituum clericis pauperibus & monasteriis annis singulis præciperet erogandam: sed hæc possessiones ibidem constitutæ in damnum pauperum, huius negligentia (vt grauius nil dicamus) qui his præfuerat, easunt ratione tractatæ, vt non solum consueta non soluerent, verum etiam subreptitia impetratione earum iustum dominium violetur. Rogamus pietatem vestram, vt religiosæ & illustri domui & ecclesiæ id pro clementia vestra præstetis, vt omnis ab his infidantium inquietudo discedat, vt tam ecclesiæ quam suis dominis sit tuta possessio. Quod inde alimoniam pauperum acquiritur, vestrum esse creditur. Data Idibus Martii, Flauio Aetio & Valerio viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA XIII.

CÆLESTINI PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM CONSTANTINOPOLITANVM
EPISCOPVM.

Cælestinus episcopus, Maximiano episcopo Constantinopolitano.

VIDIMVS & amplexi sumus fraternitatem tuam in literis tuis, talemque sanctitatem tuam, qualem noueramus, inspeximus, simplici scilicet puritate gloriosum & mentis fulgore potius quam honore perspicuum; quem in se atque in statum suum illa, de cuius fide semper gloriabamur, ecclesia, quæ nunc te præfulem diuino iudicio, postquam illum qui eam obsidebat eiecit, accepit. Sume gubernacula notæ tibi nauis, eamque, vt didicisse te ex tuis prioribus nouimus, rege. Obsiste vndis, quas ille ventus, qui & a nauis vectores abegerat, sed omnibus inimicus excitauit, omni eam laterum cupiens compage dissoluere, vt rapidis eam posset vorticibus deuorare; professus falsum (quidem non iniquitas profitetur?) gubernatoris officium, vt videretur regere, quos perdere nitebatur. Adhuc te excitatæ ab eodem vndæ circumsonant, & elati fluctus vel procellæ sollicitant: resiste peruigil, & commissæ tibi nauis magister, salutem commissorum tibi qua potes cura succurre. Fac quietum mare esse quo nauigas: fac tua arte tutam nauem post eas tempestates, quas sustulerat,

quam gubernas. Illum sequere piscatorem, qui maris a-
quas pedibus, vt ad Christum Dominum nostrum, quem
ambulantem in mari viderat, posset peruenire, calcavit.

Sequere priorum, a quibus eruditus es & nutritus, Exhortatur
sequi ma-
iorum ve-
stigia. exempla pontificum, beatissimi Ioannis in prædicando
scientiam, sancti Attici in repurgandis hæresibus vigilan-
tiam, decessoris tui Sifinnii, cuius te successorem credi-
mus, simplicem puritatem; vt de illa (vt solebamus) gra-
tulemur ecclesia. Congrega sparsos, piumque animum,
qualem te habere nouimus, in eos quos dissipauerat per-
turbator exerce. Congrega populos tuos ad matris suæ
vbera: reuoca quos imbibito veneni sapore abstraxerat
inimicus. Confirma in fide quos videris appetitos, cura
quos inspexeris vulneratos, remoue qui non sentiunt me-
dicinam: interdum enim dolor tollitur, & cum ea quæ
sunt noxia præciduntur, salus reliquis præparatur. Latus
campus est, frater carissime, in quo gloriam & vigilantis
pastoris & benigni sacerdotis exerceas, & sapore mentes
Christianæ salubritatis infundas: vt plus in reparando po-
tuisse te liqueat, quam ille potuit in lædendo, qui imita-
tor diaboli maluit esse quam Christi, perturbans omnium
ecclesiarum quietem, cui nunc debemus operam in com-
mune præstare, vt omnium vna fides & vnus sit animus
sacerdotum. Teneat manus tua dominicum ventilabrum,
& purget aream creditam tibi, vt a frumentis paleæ sepa-
rentur, & omne, iuxta mandatum Christi Dei nostri, hor- L. uc. 3.
reis triticum aggregetur.

Locū impietas nouella non habeat, & compressio olim De repel-
lendis Pe-
lagianis. per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori
a tua vigilantia resistatur; vt quicumque huius dogmatis
sunt sequaces ab omni societate hominū repellantur. Ob-
sistat illis per te Spiritus sanctus his in omnibus qui ad has
quascumque conantur prouincias peruenire, ne eorum
impia prædicatio resurgat. Obsistite eis: ita enim, vt dam-
nentur quocumq; perueniunt, innotescunt, & tamquam
non illis sententia toties repetita sufficiat, longinquas ter-
ras remotasque prouincias inquietant: sed eos ille per-
sequitur, cuius fidem sua prauitate persequi nitebantur.
Sed quo se abscondant, ad quas latebras confugiant, sua
se impietate prodentes, * non possunt. Filios vero nostros

* inueni-
re Concil. Tom. 4.

Rrr ij

religiosos viros Ioannem presbyterum & Epictetum diaconum cum magna lætitia suscepimus, & cum maiore gratulatione remisimus. Data Idibus Martiis, Flauio Aetio & Valerio viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA XIV.

CÆLESTINI PAPÆ I.

AD CLERVM ET PLEBEM

CONSTANTINOPOLITANAM.

Cælestinus episcopus clero & plebi consistentibus Constantinopoli.

EXVLTATIO matris est congregatio filiorum: denique lætatur ecclesia, ita se filios, quos diabolus disperferat, iterum congregasse, vt ex his, nisi filius perditionis, nemo sit perditus: quia eum filium suum nequaquam pater agnouit. Illum namque ex quo erat (sicut legimus) imitatus, vobis legitimis Dei filiis hereditatem conabatur auferre, quos dicente Apostolo, *pro fide vestra & heredes Dei, & Christi nostri futuros credimus coheredes.* Non ergo ei palmam de his referre permissum est, qui de ipso magis per arma fidei triumpharunt: victores vos, imo communis regis de hoste victoriam loquitur tyrannus exclusus: vicit in vobis, cuius incerta ferri diuinitas putabatur. Separetur * prauitas, quæstionem dixerim quam sibi vnusquisq; bene credens debet simpliciter aperire. Quis enim ad examen vocare audeat Deum, eumque discutere qualiter venerit subuenire? Non fuit difficile Deo posse quod voluit, cum dignatus est liberare, qui potuit. Sed vnde illi peccatori in tanta caligine sua lumen non videre? Vnde terrenis argutiis in superioribus positam colligere veritatem? Hæc in tenebris suis videre non possunt, qui lucernæ illius verbum nesciunt, quod esse lumen semitis suis Dauid propheta testatur. Cum quo psalmographo (vt supra diximus) *matrem lætantem*, in vterum suum, quem dissipatio hucusque ridicula & blasphema turbabat, reuersis filiis, cantare delectat: *Ecce quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum.* Competenter hæc ergo verba de eo fuerim mutuatus: mihi namque ex parte maxima, venerandæ Trinitatis auxilio, ecclesiæ vniuersalis quietem & sum-

Rom. 8.

Congratulatur de prostrato hæresiarcha.

Psal. 118.

Psal. 112.

Psal. 132.

* natiuitas,

mam præsentium vendico gaudiorum, quem nunc vsque omnes qui scandalizabantur, vrebant, & infirmitas aliquantum faciebat infirmum.

Meminit caritas vestra, apud vos mihi dudum de patientia fuisse sermonem: iactaui quæ debui semina sacerdos in animo Christiano, nec me in vobis seges expectata decepit: quid enim patientiæ vestræ messis intulerit, ipsis fructibus approbatis. His inuidens seuerat perituram zizaniā intra aliquantum mentes agricola periturus; seuerat longe aliud, quam acceperat seminandum, vel inuenerat seminatum. Habemus certe fidei vestræ semina, quæ ipsius Domini sermo vel apostolorum doctrina iactaui: quæ quoties ista contingunt, non ea terra quæ suscepit, sed alia superfusa corrumpunt: nihil vestræ simplici fidei messis Domini poterit imputare, qui in euangelio auctorem zizaniæ interrogatus ostendit. Illi tunc dixerint: *In bono semine vnde zizania?* Nos dicamus: *In*

Matth. 13.

tanto regno fidei vnde perfidia? Respondemus tamen vobis sermonibus Christi: *Homo inimicus hoc fecit.* Qualiter vos exercuit priorum palæstra, doctorum fortitudo vestræ mentis..... adstruxit; ipsis agnitionem debetis huius erroris, quorum hic indignus laudibus fuit, qui bona tam gloriosa despexit; non partem columbæ simplicitatis, sed in toto studuit serpentis astutiæ.

Ibidem.

Nec mirum, si parans occidere simplices animos, eum suadendo secutus est, qui suadendo primus occidit. Denique verbis illum legimus decepisse; hic inferre mortem non nisi per verba tentauit. Non tamen impune suum est secutus auctorem, quando Iudæ episcopatum alter accepit. Iure vtrumque tenet vna sententia; quia *in vnum* (sicut legimus) *ambo peccauerunt.* Sit licet vterque ante oculos nostros saluatoris nostri calumniator & traditor? tamen deliberare difficile est inter discussorem natiuitatis, & mortis auctorem. Facti sui videlicet vacuum statim Iudam pœnituit, præuenit exitium oris supplicium proditoris: ille statim laqueum, peccatum suum confusus, elegit; hic impietatis pertinacia gloriatur. Nec ergo perfidiæ huic dabo nomen erroris, non est error impietas omnis. Denique quoties ecclesiæ, vel eius quieti diabolus inuidus fuerit, intra eam nata contentio saluam

Comparatio Iudæ & Nestorii.

Act. 2.

Malitia ab errore distincta.

seruauit ipsius certaminis causam, quo proficiebat iste cōflictus, quo laborabatur, non vt religione quiuis vinceret, sed vt ipsa religio vinceretur. Meministis certe eius, quia necesse est meminisse blasphemix: sed iam obliuionem tantorum malorum volo sanctis mentibus imperatam: ex animis, qui sublatus est oculis, tollatur, tollatur, inquam, qui sic vocatus est præcursor inferni. Habuit crebras sinister prædicator insidias, *tetendit arcum suum frequenter* (vt legimus) & ore suo spicula venenata iactauit; neminem tamen vestro in numero, quem feriret, inuenit: retorta in se tela redierunt, postquam sagittare in obscuro rectos corde non potuit, & nihil in filios lucis licuit filio tenebrarum.

Psal. 7.

Psal. 10.

Cælestini
papæ soli-
citus de
ecclesia
Constanti-
nopolita-
na.

Laudatur
fides eccle-
siæ Constā-
tinopolita-
næ.

Psal. 22.

Quæ nos de vobis in bello intestino positis cura atque sollicitudo tunc habuit? In modum dierum duximus noctes, quia talibus causis omne tempus angustum est: non oculos somno declinauimus inquietes. Quem enim caperet dilectio dormiendi, sic vigilante raptore, nesciebamus. Quis intra caulas timor? quanta intra septa formido? quoties luporum ieiuna esuries multa circuit, aditu quærit prædam, sæuit & absentibus inconsummata pernicies, quanta hic pro sua cautione laude grex dignus est, quem non attigit secum raptor inclusus? Patet causa tuitionis huiusce: in apertum est qui restiterit inimico. Intelligamus & fateamur omnes, quod vos ille tutatus est pastor, qui in euangelio se dicit esse pastorem: adfuit, nec vos deseruit qui patiebatur in vobis: in hunc namque quotidianis acuebatur lingua blasphemis, in ipsum dentes suos impius tractator armabat; inani tamen semper elusus est morsu, quando eiusdem pastoris virga vos consolabatur & baculus, qui gregem suum etiam pascendum tradidit iturus ad cælum. Hæc vobis hucusque non mutata sunt pascua, eisdem pabulis estis impleti, apostolico vos doctores & pio semper sermone paue- runt: verum noxia fuerat pro salubribus cibus esca supposita, quando aduersarius esurientibus animabus mixtas spinas floribus exhibebat: nec tamen fraus ista decepit vos, qui Christi suaui odor estis in Domino, postquam vobis longe aliud oluit quam solebat: herbam mortiferi graminis horruistis, sepsistis aures vestras spinis, ne lin-

quam nequam possētis audire. Non ergo peruenit ad sensum, quod offendit auditum: nec interiorem ferire potuit, quod exterior non recepit. Vitaſtis eum, *cui* (quantum didicimus) *& in faciem reſtitisti.* Gal. 2.

Vitaſtis quem a memoria digna ſancta Alexandrina eccleſia ſecundum beati Pauli apoſtoli ſententiam iam ſciſmaticis eſſe correctum: legiſtis namque & memoriter iam tenetis ſacerdotis, hoc eſt, catholici ad hunc ſcripta doctoris, quibus eum ita corruptum, vt velit eſſe correctus, ſtudit; nixus eſt labentem reuocare collegam, porrexit dexteram, magiſterii ſui, in vno volens plurimis ſubuenire: percellerat animum veteris ſacerdotis, quod nurat epiſcopus ruina multorum. Egit, ſicut ſcriptum eſt: *Benedicam opus Domini diligenter.* In nullo ei officio apoſtoli vir apoſtolicus defuit, obſecrauit, admonuit, increpauit. At ille qui in profundum blaſphemiæ ſuarum pondere mergeretur, tanti viri doctrinam reuolvens, & abuſus hortatu, docilis eſſe renuit, cum doctor eſſe non poſſet: egit iniuriis, tenacem recti eſſe peruerſitatis aſſertor gloriatus. Hinc nec contriſtatus eſt frater, ſecum reputans, quod merito ſibi conſeruo non parceret, qui ſuo Domino derogaret. Inuentus eſt per diligentiam ille de euangelio frugi filius, & prouidus ſeruus. Nam & paternam ſeruauit ſubſtantiam, & auxit numerum talentorum. Nec duplicaſſe eum, ſed multiplicaſſe dixerim fortem, quem videbamus etiam longe poſitis pio ſenore ſubueniſſe. O ſanctæ prædicationis uſura! quam hic gratiam ante communem Dominum fidei negotiator inueniet, qui propter animarum lucrum negotium & illic exercuit, ubi talenta accepit? Nonne hic merito a patrefamilias auditurus eſt: *Euge ſerue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui?* Hæc huic competunt, qui illa quoque, quæ aliis ſunt commiſſa, ſeruauit. Cyillus laudatur a Cæleſtino. 1. Cor. 5. Pſal. 33. Matth. 25.

Quid ille auditurus eſt, quidve dicturus, cum a ſe commiſſæ ſibi rei ratio requiretur, qui utique inuoluitur reatu, etiamſi vobis per alios perditis, eſſet ipſe ſeruatus? Noſtis profecto pro veſtra eruditione, quæ poena negligentes maneat ſacerdotes; quippe quos Apoſtolus præſſe etiam doctoribus ſuis iubet diligenter. Heli ſacerdos denique per ſe inculpabilis diuinam per filios incurrit offenſam: offendit In Neſtorium. 1. Tim. 3. 1. Reg. 4.

pontifex pater, offendit potestas & pietas. Si igitur ille cum præsumptionem filiorum non refrenat, incurrit; quanto magis hic Dominum, dum nec ipsi parcit, offendit? Non hunc desidem, non hunc dixerim negligentem: habuistis hominem sermonis assidui, atque (apud expertos loquor) habuistis vigilem *perditorem.

Studium apostolice sedis in curando Nestorio.

Galat. 5.

Luc. 18.

Psal. 49.

Matth. 5.

De Nestorio subterfugiente iudicium.

Nec tamen beatus Petrus apostolus deserit tam gra-
uiter laborantes: nam cum separari tale membrum de
ecclesiastico corpore horrens omnibus putredo suasē-
rit, cum ferro obtulimus & fomentum. Sed ille abusus
nostro studio, quo illum sequimur qui nec de pusillis a-
liquem vult perire, mortem desperatus optauit. Deni-
que & medicinam respuens, elegit abscindi; tulit de se
apostolicum, vel hoc nobiscum sentiens ipse iudicium, vt
abscinderetur, qui nos contristabat, & volebat conuer-
tere euangelium Christi. Nulla suo vitio languenti me-
dico (vt diximus) arte defuimus. Non factum est nostræ
celeritate sententiæ, vt esset nobis publicanus aut ethni-
cus. Scimus qualiter & quoties hos qui ad hæc tendunt
scriptura iubeat conueniri; quod nunc quoque videtur
impletum. Dicendum denique adhuc. Tunc frater fra-
trem admonuit; dehinc pertinax vno & altero, imo &
multis testibus conuentus est: consequenter ab vniuer-
sali ecclesia, nostro quoque sermone correptus. Nihil
præcox, cum eo nihil in hoc egimus immaturum, quem
diuturnæ constitutionis seruatus ordo damnauit. Non
potuimus vltra differre; ne (sicut scriptum est) *cum fu-
rante currere videamur, & cum adultero fidei nostram ponere por-
tionem*: maxime quando oculus scandalizans iubeatur au-
ferri. Ad hæc ille compendio toties oblata remedia, cam-
pum ad certamen exposcit: sacerdotale postulat, cui non
erat interfuturus, examen, egrediturus ad bellum, ca-
strorum dux hostem professus, & doctor fidei contra
fidem portans arma perfidiæ, cum non tam profectus
quam videtur expulsus.

Non quæro qualia tunc ad Dominum vestra vota fu-
distis, cum exitus doceat quid potueritis optare. Nec
nos gestarum rerum putetis ignaros, quarum nobis or-
dinem sancti fratris Cyrilli relatio patefecit. Admonuit
hominem, quem nunc inexcusabilem faceret ex more
con-

*pro-
cocca.

conuentio : adesse contempfit. Quis petitozem Synodi Synodo crederet defuturum? perculsa est illic falsitatis leuitas pondere veritatis : nec se ausa est fulgori radiantium sacerdotum latitantis perfidi caligo miscere : lucem tenebræ fugerunt ; quia societatem legimus his esse non posse : inuicem se contraria semper offendunt. Vbi est quod sibi dictum est, *quod loqueretur in lumine, & supra tecta, quod audiret in auribus, prædicaret?* Sed si idcirco volens præsens latere, vt ferendam sententiam verecundia, iudicante conscientia, præueniret ; lucernam suam cur voluit habere sub modio, si eam bene putabat accensam? Toto sancto conuentui lucere debuit, vt habere lumen omnium lumine probaretur. Non fallit diuina sententia, quoniam *qui in tenebris sunt, lucem videre non possunt.* Manfit absconditus, vt vitando sacerdotale collegium, ipsi renuntiaret quodammodo dignitati. Sic se ille primus homo Adam peccati sui conscius ante faciem Domini nudus occuluit ; & qui non in eum, sed in eius mandata peccasset, expauit illam quam contempserat vocem, & timorem deceptus incurrit, postquam simplicitatis fiduciam vitio præuaricationis amisit. Nam facit dubitare de crimine confessio latebrarum : nemo se in causis grauibus innocenter abscondit. Sic ergo illius nostræ mortis auctoris, perduto honoris & gloriæ vestimento, secutus exemplum, merito hoc cum primo homine Adam fecerit, qui deitatem Adæ nouissimi sic negauit.

Non fuit ante oculos tantorum vexatio sacerdotum, non congregatū ex omni pene mundi parte Concilium : abfuit ab his, cum quibus se esse nesciret. Quid illi profuit hoc vitasse? refugere voluit, quos effugere non dabatur. Qua enim ratione possit euadere, persequente eo, cui se nullus abscondit? An quia talibus sociis vsus est, sine peccato se existimans, negare indignatus quod Propheta clamauit : *Quo ibo a facie tua, & ab aspectu tuo quo fugiam? Si ascēdero in cælum, tu ibi es: si descendero in infernū, tu ades.* Ille clamat latebram suis deesse peccatis, nec a Deo posse celari. Ille enim fatetur vbique præsentem, quem hic conatur asserere intra vterum defuisse susceptū. Tandem in sacerdotibus suis sanctis, sicut semper, Spiritus viuēs vnus in omnibus statuit quod omnibus subueniret, nulla de

putredine, nulla de vulnere nascente suscepit; quia diligenter amputatum est, quod manus spiritualis abscidit.

Prov. 22. *Eiice*, (inquit Salomon) *de concilio contentiosum, & exiet cum illo discordia.* Secum scandalum suum, quod intulerat, amputavit; quia apud vos quod inuenerat, hoc reliquit.

Matth. 15. *Non poterat*, loquente Domino, *eradicari plantatio quam plantauerat Pater*, & quæ in eo vberem fructum probaretur afferre: seruauit vineam suam Dominus Israel: domus eius est vinea Domini; & ideo mirandum non est, si furem domus eius euasit, cuius legimus nec dormire nec dormire custodem.

Isa. 5.

Psal. 120.

Quid aget impius pertinax? quid sibi spei, quid permansit auxilii? non habet locum veniæ, cui scriptum quod nec hic, nec in futuro possit ignosci. Inclinator omnis elatus, contra exaltationem parit humilitas Christiana: quia hunc ipse, qui supra eum requiescit, exaltat. Illius per Prophetam verba sunt: *Non habitat in medio domus meæ faciens superbiam*, qui per Apostolum promittit se stultam mundi sapientiam perditurum. Audiatur nunc a nobis, quod Paulus tunc, & cum iam prædicaret, audiuit: *Ad insaniam multarum peruenit itinere literarum.* Absit tamen ab eo huius exemplum. Non enim quod de Doctore dictum est, dignus est audire indoctus. Cur præterea contra vas abiectionis vas electionis vocemus in medium?

Isa. ult.
Psal. 100.
1. Cor. 1.
Act. 26.

cum ad exprobandum * hunc, ille sufficiat, quem in cruce cum Christo post scelera tanta pendentem, supplicii beneficium fecit Dominum confiteri: sui ab eo memoriam poscit in regno; hoc breui sermone diluit quidquid admisit, criminibus temporum temporis puncto subueniens: nec moratur præmium confitentem, statim eius remuneratio & vicissitudo respondit, qui libenter excipit hora ad se quacumque conuersum: *Mecum* (inquit) *eris in paradiso.* promittit ei futuram societatem, qui se cum præsens iam pateretur. *Ad iustitiam corde credulitas, ad salutem facta est ei ore confessio.* Exclamare hic in tantam contrarietatem rerum pariter & flere debemus: Nefas est, hoc episcopum, quod latro * potuit, non inuenire. * *peccat*

Luc. 23.
Rom. 10.

O fidei & perfidiæ præmium! o iudicia Dei abyssus multa! latro paradysum meruit, & sacerdos exilium. Habemus tamen huiusce rei veros interpretes: hunc ille po-

fitus inter tormenta cognouit, quem hic positus in honore nesciuit. Nonne hoc illud est: *Et homo cum in honore* Psal. 48. *esset, non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus? Quid est aliud intellectus & iudicium, nisi scire sapientiam & disciplinam, & intelligere verba prudentiæ? Illa est vera sapientia, quæ, ipso Salomone dicente, de timore Do- Prou. 1. *mini sumit exordium: quam se inter perfectos loqui beatus Apostolus affirmat, cum non tam graue est, quod eam* 1. Cor. 2. *tunc minime mundus agnouit, quam quod nunc episcopus ignorauit.**

Hoc loco utar Domini nostri per Ieremiam sermonibus: *Cultores legis meæ nescierunt me; & prophetantibus iniquitatem prophetis, plauserunt manibus sacerdotes.* Et per eundem alibi: *Sacerdotes mei sacrificauerunt mihi fide.* Utebatur tamen defensione & laude gentilium, episcopum talem nunquam fuisse testantium. Vere & hæc probabiliter loquebantur: nam quando potuit episcopus inueniri, qui Christianus esse nesciret? Ideo tamen non inimicus esse probatus est, quia nunquam displicent hostibus proditores. Audiuimus hunc agentem contra legem, & iniquum quæ sint solatia profecuta: adfuerunt inter alios nec deseruerunt eum Cælestiani iniquitatis operarii, quos Hymnidici nostri persequitur manifesta sententia: iam dudum quippe *inimici Dei disperguntur, & pereunt qui operantur iniquitatem:* sicut idem dicit: *Velut cibum panis plebem dominicam deuorabant.* Habuit ergo secum sui magistrorum exilii: habuit huiusce rei perfectos tiro doctores: nam separare difficile est, quos scelera sola iunxerunt, quia maiore ligantur glutino fœdera vitiorum. Quis tamen horum finis est? nempe ille quem legimus: *Irritauit in illo Dominus, & erunt post hæc decidentes sine honore in contumelia inter mortuos in æternum.* Sed quid diutius immoramur? fastidium forsitan faciat sermo proluxior: dimittamus mortuos sepelire mortuos suos.

Audite nunc & capite simplicis verba doctoris: audite ab eo quæ a maioribus nostris nobiscum positus frequenter audiuit: audite certe semper audita, nec studio nouitatis inuenta. Nostro vobis loquitur ore collega, quia vna fides necesse est * vnite prædicetur. Non hic in eius persona alicuius testimonium mutuatur: a nobis datus

Concil. Tom. 4.

Sff ij

Ierem. 2.
De Syriæ
episcopis
Nestorio
fauentibus.

Psal. 91.

Psal. 13.

De Cælestianis fauentibus
Nestorio.

Sap. 4.

* vnian-
titer

De com-
mendatio-
ne Maxi-
miani.

est: qui est electus ex nostris, non est incognitus, non aliunde deductus: habuistis laudabilem de præsentis iudicio suo: fama dudum decepit absentes: plura de eo loqui cautio est; quia opera superuacua est nota laudare. Nunc tamen vos nostris propriis sermonibus decet cauere commonitos. Nemo in vobis illud quatiat fundamentum, quod firma petra & angularis lapis ille construxit. Ædificate super hoc, catholici, quod soletis: didicistis quid sit superædificare quod ardeat: hoc detrimento illud pensabitur, cum opera singulorum probare cœperit ignis examen. Gaudeo vos fundamento huic non stipulam, non ligna, non fenum, sed illas imposuisse diuitias, quas architectorum sapientium præcepta mandabant imponi. Bene manebitis, quia tam sollicitè fabricatis: habitaculum magnum tales pollicentur expensæ: auro, argento, & lapidibus preciosis illam vobis, quæ æstimari non potest, construitis mansionem. Nullo precio taxantur æterna; quippe quæ non iniuria, non vetustate soluuntur, quæ iam ab institutione mundi iustus Dominus præparauit.

1. Cor. 3.

Isa. 35.

Confortentur manus fidelium fatigatæ: *labantia*, hortante propheta, *genua roborentur*: qui pusillo sunt animo conualescant: noster saluator apparuit: ostendit falsitati Deus, quid sit pulsare & incessere veritatem, postquam sibi controuersia inde facta est, vnde subuenit. Vnde, filii carissimi, permanete in eum qui est, vt vincatis in vobis. In ipso sensu & in eadem sententia esto te perfecti: vt a filio hominis, cum venerit in maiestate sua, non audiatis, *Discedite a me maledicti*; sed, *Venite benedicti*, possitis audire. Maneat hædos repulsa venturi: vos tales volumus inueniri, vt cum in igne stent abieci a sinistris, vos a dextris inuitet ad regnum. Non expectabitis vt paretur, quod olim vos vt regnetis expectat. Angustam nunc portam festinanter intrate, quæ eos accepit, quos nunquam spatiosa inuenerunt. Hæc dilectioni vestræ pro lætitia catholicorum dicta sufficiant, quæ sæpe recensere vos volumus, vt triumpho fidei gratulantes intelligatis Deum caritatis & pacis esse nobiscum. Data Idibus Martii, Flauio & Aetio & Valerio viris clarissimis consulibus.

Matth. 25.

DECRETA

CÆLESTINI PAPÆ I.

QVÆ SVNT IN CORPORE DECRETORVM

GRATIANI, NEC HABENTVR IN SVPERIORIBVS
ipſius epiſtolis vel Decretis, numero IV.

PRIMVM.

In alterius parochia, niſi eo vocante, nulli aliquid agere licet.

Nullus primas, nullus metropolitanus, nullus reliquorum epiſcoporum alterius adeat ciuitatem, quæ ad eum non pertinet, & alterius epiſcopi parochiam ſuper eius diſpoſitione, niſi vocatus ab eo, cuius iuris eſſe cognoscitur, vt quidquam ibi diſponat, vel ordinet, aut iudicet, ſi ſui gradus honore potiri voluerit: ſi aliter præſumpſerit, damnabitur: & non ſolum ille, ſed & cooperatores & conſentientes ei: quia ſicut ordinatio, ita eis & iudicatio, & aliarum rerum diſpoſitio prohibetur. Nam qui ordinare non poterit, quomodo iudicabit? Nullatenus procul dubio iudicabit, aut iudicare poterit.

9. quæſt. 2.
Nullus pri-
mas, nullus
metropoli-
tanus.

SECUNDVM.

*Par pœnitentia ei indicitur, qui * ſpiritualem filiam, & ei qui
* carnalem
* ſpiritualem
* pœnitentialem ſuam violare monſtratur.*

Si quis ſacerdos cum filia ſpirituale fornicatus fuerit, ſciat ſe graue adulterium commiſiſſe. Idcirco femina, ſi laica eſt, omnia derelinquat, & res ſuas pauperibus tradat: & conuerſa, in monaſterio Deo uſque ad mortem ſeruiat. Sacerdos autem, qui malum exemplum dedit hominibus, ab omni officio deponatur, & peregrinando duodecim annis pœniteat. Poſtea vero ad monaſterium vadat, ibique cunctis diebus vitæ ſuæ Deo ſeruiat.

2. quæſt. 1.
Si quis ſa-
cerdos
cum.

TERTIVM.

*Episcopi, aut presbyteri, cum ſibi confessa fornicantis, pœna
ſeu pœnitentia quæ.*

Non debet epiſcopus aut presbyter commiſceri cum

30. q. 1. Non
debet.

Sſſ iij

510 CÆLESTINI PAPÆ I. DECRETA.

mulieribus quæ ei sua fuerint confessæ peccata. Si forte (quod absit) hoc contigerit, sic pœniteat, quomodo de filia spiritali, episcopus 15. annos, presbyter 12. & deponatur tamen, si in conscientia deuenerit.

QVARTVM.

Quæstionis de binis uxoribus uni ductis, quarum prior non fuerat sollemniter desponsata, expeditio.

35. dist. 6.
Videtur
nobis.

Videtur nobis, quod secunda, quam contra prohibitionem ecclesiæ duxit, non sit vxor, etiamsi primam non haberet desponsatam. Nam quod contra interdictum & ordinem ecclesiæ factum est, ratum non haberi, tam humanæ, quàm diuinæ legis proclamat auctoritas: quia ea, quam inordinate superduxit, prohibitione renitente, vxor non est. Eam cogendus est recipere, quam iurauit, & desponsauit, & ex qua prolem genuit, vt iuramenti religio non vilipendatur, & fides adinuicem promissa seruetur, proles in cultu Dei nutriatur & educetur, & alii exinde occasionem peccandi, & alios decipiendi, assumere non valeant. Quod autem parentes, fratres, & cognati vtriusque sexus in testificationem filii & filiæ, ad matrimonium coniungendum vel dirimendum admittantur, tam antiqua consuetudine, legibus approbata, quam diuinis & humanis legibus approbatur. In dirimendo autem matrimonio, ideo maxime parentes recipiuntur, * siue si defuerint pa-^{* & c.} rentes, proximiores admittuntur: quia vnusquisque suam genealogiam cum testibus & chartis, cum exercitatione & recitatione maiorum scire laborat. Quia igitur aliis melius sciunt, ideo maxime admittuntur. Similiter etiam recipiuntur, & in testificationem matrimonii coniungendi. Qui enim melius recipi debent, quam illi, qui melius sciunt, & quorum est interesse, ita vt si non intersint, & consensum non adhibuerint, secundum leges nullum fiat matrimonium? Quod vero legitur; Pater non recipiatur in causa filii, nec filius in causa patris; in criminalibus causis & contractibus verum est. In matrimonio contrahendo & disjungendo, ipsius coniugii prærogatiua, quia & fauorabilis res est, congrue recipiuntur.